

Interview with Sonja Spruit

Based in Cairo, Sonja Spruit works on a wide variety of urban and architectural projects in developing countries all over the world. Projects range from affordable housing and neighbourhood design (Egypt, Yemen, Vietnam, the Philippines, Eritrea and South Sudan) to school design and construction (Ethiopia, China, Laos, Palestine). Spruit's focus is on social suitability. She has a sensitive pragmatic design approach that naturally includes climate design and cost efficiency.

OASE: Your projects are situated in many different cultural situations. Can you identify what you experience as 'universal' and what you experience as different, as a 'cultural divide'?

Sonja Spruit: Anything that humanly makes sense is likely to be universally shared. Practice does not lie; any child in the world will feel better in a well-lighted classroom, with windows he/she can see out of, than in a dark dungeon of a classroom. People, by nature, make use of attractive spatial opportunities, if they are provided. So, if it comes to functionality, there are tons of things an architect can quite safely provide without harm or blunder.

Talking about divides, within developing countries there is an enormous divide between

rich and poor, between the political and professional elite and the struggling masses. This divide, I would say, is much larger than any cultural divide that there may be. Among the elite, there is a lot of misunderstanding about the realities and priorities of the majority, and a purposely ignoring of the facts. I noticed that whether in Vietnam, Yemen, Egypt, Eritrea or South Sudan, a Western pragmatic approach finds much more resonance and cooperation among the poor and so called uneducated, than among the elite. This is a sad but interesting phenomenon. It was usually very hard to get rational plans accepted by the local authorities, or even by local architects.

How would you describe the difference in a Western versus a non-Western approach?

It's tricky to generalise, some local architects think and work exactly as Westerners. In general, despite its imperfections, Western architectural education seems to do a better job of training students to be sensitive for a context and use a pragmatic design approach. They are encouraged to come up with original solutions that are logically defensible. Among Western-educated architects I also sense higher levels of idealistic and/or professional motivation. Any young architect in Europe would be absolutely thrilled to design a school. This is not automatically the case in provincial China or Palestine. The downside of Western

Interview

109

Interview met Sonja Spruit

De in Kaïro gevestigde Sonja Spruit houdt zich bezig met een scala van stedelijke en architectonische projecten in ontwikkelingslanden overal ter wereld. De projecten variëren van betaalbare huisvesting en wijkontwerp (Egypte, Jemen, Vietnam, de Filipijnen, Eritrea en Zuid-Soedan) tot het ontwerp en de bouw van scholen (Ethiopië, China, Laos, Palestina). Spruit laat zich vooral leiden door sociale relevantie. Klimaatontwerp en betaalbaarheid spelen vanzelfsprekend een rol in haar sensitieve, maar ook pragmatische ontwerpbenadering.

OASE: Uw projecten vinden plaats onder een groot aantal verschillende culturele condities. Kunt u aangeven wat u als 'universeel' beleeft en wat u als een 'culturele kloof' ervaart?

Sonja Spruit: Alles wat menselijk zinvol is, zal waarschijnlijk universeel worden gedeeld. De praktijk liegt niet: ieder kind in de wereld voelt

zich beter in een goedverlicht klaslokaal, met ramen om door naar buiten te kijken, dan in een donkere kerker van een lokaal. Het zit in de aard van de mens om gebruik te maken van aantrekkelijke ruimtelijke mogelijkheden wanneer die zich voordoen. Dus op het gebied van functionaliteit zijn er duizenden dingen die een architect kan doen zonder de plank mis te slaan.

Nu we het toch over kloven hebben: in ontwikkelingslanden is de kloof tussen arm en rijk enorm, tussen de politieke en professionele elite en de in de strijd om het bestaan verwikkelde massa. Deze kloof is denk ik veel groter dan welke culturele kloof ook. Onder de elite bestaan veel misverstanden over de dagelijkse werkelijkheid en de prioriteiten van de massa, en de feiten worden moedwillig genegeerd. Het is me opgevallen dat een westerse, pragmatische benadering veel meer weerklank en medewerking kan verwachten van de armen en de zogenaamd ongeschoolden dan van de elite, of ze nu in Vietnam, Jemen, Egypte, Eritrea of Zuid-Soedan wonen.

design practice is a tendency towards arrogance and overdesigning. These can be harmful when working in sensitive social and cultural contexts. I notice a preoccupation to 'score' and make an instant impression. This is not what our profession is about, and it would be a shame to export this.

What, according to you, can Western architects add to local situations?

In the Philippines, for example, I am working for the Catholic Relief Services (CRS) on a resettlement layout. I feel I can make a difference between 'an enumeration of streets with houses' and a neighbourhood that reinforces

social, economic and environmental opportunities. It requires an accurate analysis of the opportunities that can be realised within the means. Usually this involves some out-of-the-box solutions and close consultation with the future inhabitants. The value that may be added will be hardly visible if thinking in finished aesthetic terms, but it may prove crucial for the future functioning of the place. The advantage of being a foreigner is seeing things with fresh eyes. This sometimes helps to spot opportunities, or come up with a new way of doing things, or to use known local practices in a slightly different or new way.

Resettlement housing, Ho Chi Minh City, Vietnam /
Herhuisvestingsproject, Ho Chi Minhstad, Vietnam

Sonja Spruit

110

Een triest, maar interessant fenomeen. Het was vaak erg moeilijk om plaatselijke autoriteiten en zelfs lokale architecten zover te krijgen dat ze rationele plannen accepteerden.

Hoe zou u het verschil tussen een westerse en een niet-westerse benadering beschrijven?

Je kunt eigenlijk niet generaliseren, sommige lokale architecten denken en werken precies hetzelfde als westerlingen. Over het algemeen lijken westerse architectuuropleidingen er ondanks hun tekortkomingen beter in te slagen studenten bij te brengen om gevoelig te zijn voor een context en om te kiezen voor een pragmatische ontwerpbenadering. Ze worden aangemoedigd originele, logisch verdedigbare oplossingen te bedenken. Ook vindt je mijns inziens onder in het westen opgeleide architecten meer idealistische en professionele motivatie. Iedere jonge Europese architect zou het absoluut fantastisch vinden een school te mogen ontwerpen. Dit enthousiasme is niet automa-

tisch aanwezig bij vakgenoten in Palestina of provinciaal China. De keerzijde van de westerse ontwerppraktijk is dat die neigt tot arrogantie en overontwerpen. Dat kan nadelig zijn als je in een gevoelige sociale of culturele context werkt. Ook zie ik een zekere preoccupatie met het behalen van succes en het maken van indruk. Daar gaat ons beroep niet over, en het zou zonde zijn die houding te exporteren.

Wat kunnen westerse architecten volgens u doen om plaatselijke omstandigheden te verbeteren?

Ik werk bijvoorbeeld op de Filippijnen aan een herhuisvestingsplan voor de Catholic Relief Services (CRS). Ik denk dat ik het verschil kan maken tussen 'een reeks straten met huizen' en een buurt die de sociale, economische en ecologische kansen vergroot. Dit vereist een nauwkeurige analyse van wat binnen een budget kan worden gerealiseerd. Er zijn meestal ook out-of-the-box oplossingen en nauw overleg met de toekomstige bewoners nodig. In termen

Have you ever evaluated your work, say, after five years? If yes, was there evidence of something of added value/better functioning?

Yes. In 2001, I led the design of a pilot resettlement project in Ho Chi Minh City in Vietnam commissioned by the Belgian Technical Cooperation (BTC).¹ The commission was to provide an affordable and socially suitable alternative for the high-rise resettlement flats provided by the government. The characteristic of the existing slum neighbourhood is 'outside living', in which the street features as a social meeting ground and lifeline for informal income generation. We realised that for

this vulnerable target group the maintenance of livelihoods, community functioning and existing social support networks would be crucial. Regular community consultation sessions were held to explain and test design ideas. The project resulted in a block with affordable small housing units (32 m² to 45 m²) on wide verandas and interconnected 'streets'. The achieved population density could compete with high-rise solutions, while the units would be affordable. It was not easy to get it all agreed and approved with the authorities. In 2008, several years after its completion, I went back to see how it was working. The place was buzzing with activity and shops had

Resettlement housing, Ho Chi Minh City, Vietnam, external street/
Herhuisvestingsproject, Ho Chi Minhstad, Vietnam, straat

Interview

van uiteindelijke esthetiek zal de toegevoegde waarde nauwelijks zichtbaar zijn, maar die waarde kan wel cruciaal blijken voor het toekomstige functioneren van de locatie. Het voordeel van een buitenlander is dat die de zaken met een frisse blik bekijkt. Soms maakt dit het makkelijker om kansen te zien, of om een nieuwe manier te bedenken om dingen te doen, of om de bestaande plaatselijke praktijk op een nét iets andere of nieuwe manier in te zetten.

Hebt u uw werk ooit geëvalueerd, bijvoorbeeld na vijf jaar? Zo ja, was er sprake van toegevoegde waarde of van beter functioneren?

Ja. In 2001 is er in opdracht van de Belgian Technical Cooperation (BTC) onder mijn leiding een pilot voor een herhuisvestingsproject in Ho Chi Minh City (Vietnam) ontworpen.¹ De opgave was met een betaalbaar en sociaal aanvaardbaar alternatief te komen voor de torenflats waarin de overheid in het kader van herhuisvesting had voorzien. Kenmerkend voor

de sloppenwijken is het straatleven, waarbij de straat fungeert als ontmoetingsplek en als levensader om informeel inkomen te verkrijgen. We realiseerden ons dat de instandhouding om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien – net zoals het functioneren van de gemeenschap en de bestaande sociale netwerken – voor deze kwetsbare doelgroep van cruciaal belang is. We voerden regelmatig overleg met de gemeenschap om ontwerpideeën uit te leggen en te testen. Het project resulteerde in een blok met betaalbare kleine wooneenheden (32 m² tot 45 m²) met ruime veranda's en aan onderling verbonden 'straten'. We bereikten een bevolkingsdichtheid die zich kon meten met die van de hoogbouw, terwijl de wooneenheden wel betaalbaar zouden zijn. Het was niet gemakkelijk de autoriteiten zover te krijgen dat ze overal mee instemden en alles goedkeurden.

In 2008, enkele jaren na de oplevering, ging ik terug om te kijken hoe het ermee stond. Het bruipte er van het leven en er waren overal

sprong up everywhere – also on the higher floors. The streets proved to have a crucial social and economic function. In 2010 the BTC verified that most of the original settlers still inhabited the housing and were happy. A rare success story in a context of massive resale and empty units in the standard resettlement blocks. For me, the evaluation provided hugely important feedback. The battles had been worth it, for the residents they had made all the difference. Unfortunately, the authorities did not like the project. Only half of the original design got built and in 2009 standard high-rise resettlement towers were designed for the remaining land.

Resettlement housing, Ho Chi Minh City, Vietnam, street life /
Herhuisvestingsproject, Ho Chi Minhstad, Vietnam, straatleven

Sonja Spruit

112

winkeltjes, ook op de verdiepingen. De straten bleken een cruciale sociale en economische functie te vervullen. In 2010 stelde de BTC vast dat de meeste van de oorspronkelijke bewoners nog steeds in het project woonden en er gelukkig waren. Een zeldzaam succesverhaal tegen de achtergrond van de massale doorverkoop en leegstand in de standaard herhuisvestingsblokken. Voor mij was de evaluatie een enorm belangrijke terugkoppeling. De strijd was de moeite waard geweest: voor de bewoners had het veel verschil gemaakt. Jammer genoeg wisten de autoriteiten het project niet te waarderen. Slechts de helft van het oorspronkelijke ontwerp werd uitgevoerd en in 2009 werden voor de resterende grond de gebruikelijke, voor herhuisvesting bestemde torenflats ontworpen.

Kunt u kort iets vertellen over de culturele problemen waarmee u te maken kreeg terwijl u in andere culturen werkte?

Can you mention some anecdotes that illustrate the cultural issues you've come across when working in other cultures?

During the design process in Vietnam, I suggested that the door opening in the back of a tiny housing unit would be better if it was wider, so that the workspace of the small kitchen could be enlarged in practice by the 2.25-m paved semi-private zone directly adjacent to it. My Vietnamese colleague looked unhappy, and said, very politely, 'hmm, that would be not so good . . .' When I asked why, he explained that 'money comes in through the front door, and leaves through the back door'. According to local convictions the

Tijdens het ontwerpproces in Vietnam heb ik voorgesteld een bredere deuropening aan de achterkant van de piepkleine wooneenheid te maken, zodat de werkruimte in het keukentje uitgebreid zou kunnen worden met de naastgelegen semiprivate zone: een verhard stuk van 2,25 m. Mijn Vietnamese collega keek wat sip en zei, heel beleefd: 'Hmm, dat zou niet zo goed uitpakken.' Toen ik vroeg waarom niet, legde hij uit dat 'het geld binnenkomt door de voordeur, maar vertrekt via de achterdeur'. Volgens de lokale overtuiging diende de breedte van de voordeur te worden gemaximaliseerd – de 4 m brede gevel kon volledig worden geopend door middel van een metalen schuifdeur – maar moesten we voorzichtig zijn met de achterdeur. Uiteindelijk lukte het ons overeenstemming te bereiken over een bredere achterdeur, omdat die toch nog voldoende smaller was dan de voordeur. Ondertussen zijn aan de achterkant van veel huizen cafetaria's en winkeltjes geopend en blijkt de bredere opening heel praktisch voor

width of a front door was to be maximised (the entire 4-m façade could be opened with a metal sliding door), but we had to be careful about a back door. Finally, we settled on a large width at the back that was still sufficiently less wide than the front door. In hindsight, many housing units opened cafeterias and shops at their rears and the opening proved practical for easy access to the kitchen facilities. So in many of the dwellings, money now also comes in through the back door.

Before working abroad, you worked in Herman Herzberger's office for several years. Do his work and ideas play a role in your current work?

Yes, very much! On the ideas side, we are in agreement. Architects have a social responsibility, and design decisions can matter. To meet or not to meet, to see or not to see, to cross or not to cross. What type of societies do we want to foster? What type of activities do we want to accommodate? Finally, after we have sufficiently appreciated the façade, a building stands and falls with the space and opportunities it provides, also over time. Working in transcultural contexts, with often quite vulnerable future users, the socially responsible part of design work cannot be tampered with.

Can you reflect on how your transcultural experience influenced your ideas about your role as an architect?

Interview

het gebruik van de keuken bij deze activiteiten. In veel huysjes stroomt het geld nu dus ook binnen via de achterdeur.

Voordat u naar het buitenland ging, hebt u enkele jaren bij Herman Hertzberger gewerkt. Spelen zijn werk en ideeën een rol in uw huidige werk?

Ja, een grote rol. Wat ideeën betreft zijn we het vaak eens. Architecten hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid en ontwerpbeslissingen doen ertoe. Wel of niet ontmoeten? Wel of niet zien? Wel of niet elkaar kruisen? In wat voor soort samenleving willen we leven? Aan welk soort activiteiten bieden we ruimte? Nadat we de gevel naar hartenlust bewonderd hebben, toont het gebouw zijn uiteindelijke waarde in de ruimte en mogelijkheden die het biedt, ook in de loop der tijd. Als je in een transculturele context werkt, vaak met uiterst kwetsbare toekomstige gebruikers, valt er niet te tornen aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het ontwerpen met zich meebrengt.

It has made me more aware of those things in design that can make a difference. These things can be small. In Palestine, working on a school project, we were allowed to turn the obligatory iron bars in the classroom windows from vertical to horizontal (after it turned out we absolutely had to make them). That is a minimum change, but one we hope will soften the 'prison' aspect. In Vietnam it was, for instance, the 20-cm-high border separating the semiprivate verandas from the public street. And the shape of the columns turned out to be perfect to put tables against. It is impossible to foresee everything, but apparently design intuitions sometimes turn out well.

I
The French NGO Villes en Transition (VeT) was contracted to make the design. I was hired to lead the seven-month design process, from concept to detailed design and tender.

113

Hebben de transculturele ervaringen uw opvattingen over uw rol als architect beïnvloed?

Ik ben me nu meer bewust van de dingen in een ontwerp die het verschil kunnen maken. Dat kunnen kleine dingen zijn. Tijdens werk aan een schoolproject in Palestina kregen we toestemming de verplichte ijzeren staven voor de ramen van de klaslokalen van verticaal naar horizontaal te draaien (nadat was gebleken dat we ze absoluut moesten maken). Het is een minimale verandering, maar naar wij hopen verzacht die wél het gevangeniseffect. In Vietnam was het bijvoorbeeld het hoogteverschil van 20 cm van de semiprivate veranda's ten opzichte van de openbare weg. En de vorm van de kolommen bleek later perfect om tafeltjes tegenaan te zetten. Je kunt onmogelijk alles voorzien, maar kenmerklijk pakken ontwerptuities soms goed uit.

I
De Franse NGO Villes en Transition (VeT) werd gecontracteerd om het ontwerp te maken. Ik werd aangesteld om het zeven maanden durende ontwerpproces te leiden: van concept tot gedetailleerd ontwerp en aanbesteding.